

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 185. An, qualiter & quando, dum in diœcesi constituti sunt Inquisitores, hi in causis Hæresis simul cum Episcopis diœcesanis, vel separatim ab iis procedere possint aut debeant, vel etiam, dum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

ignoranter baptizati, per Baptismum tamen obligantur ad legem Christianam observandam. Idem est de Judæis baptizatis in amentia, nisi ante amentiam habuerint voluntatem repugnantem susceptioni Baptismi. Item qui medio mortis baptizati seu facti Christiani postea redierunt ad Judaismum (nisi fortè vi absoluta omnino invitati baptizati sunt) hi enim ut hæretici condemnari possunt, Farin. q. 178. à n. 176. Pirh. l. c.

10. Resp. Quintò : regulariter Inquisitores fidei non possunt cognoscere de causis aliis criminalibus aut civilibus, præterquam de causis hæresis & hanc concernentibus (quales sunt rebaptizare pueros, consulere & invocare dæmones animo sciendi futura &c. de his enim cognoscere spectat, ad Inquisitores, ut Clar. §. hæresis. à n. 24. Azor, p. 1. l. 9. c. 26. q. 4 Pirh. n. 139.) sumitur ex C. accusatus, §. sanè. h. t. in 6. ubi etiam additur ratio : cum negotium fidei, quod summè privilegiatum est, per alias occupationes non debeat impediri. Nihilominus jurisdictionem habent Inquisitores in causis quoque aliis suorum familiarium & officialium, & quidem privativè, ita ut nulli alii Judices in iis judicandis se possint intromittere, sed solùm delinquentes capere tenentur, & captos remittere Inquisitorum judicio. Simanc. l. c. tit. 41. rub. de ministr. n. 16. Paramo de orig. inquisit. l. 5. q. 6. n. 17. Farin. q. 186. n. 38. Castrop. l. c. n. 9. Quamvis & ab hac eorum potestate excipiantur eorum officiales, committentes crimen læsæ Majestatis, rebellionis publicæ, prodicionis, effractionis seu violationis Ecclesiæ, committentes crimen nefandum &c. cum expediat hæc à Judice sæculari, qui pœnam mortis imponere possit, judicari, ne prætextu exemptionis faciliùs hæc audeant patrare, ita AA. immediatè ante citati, è quibus Castrop. ait, se credere, Inquisitores habere jurisdictionem in causis civilibus respectu suorum officialium, qui iis sunt à secretis, ut ii solùm conveniri & convenire possint debitores coram Inquisitoribus, non autem alii eorum officiales eorum extranei. Quid verò possint Inquisitores in causis reconcihatorum Criminalibus & Civilibus, dum habitum pœnitentiæ gestant, & generaliter in causis pœnitentiæ, dum penitentiam exequentur, vide apud Castrop. l. c. n. 10.

11. Resp. Sexto : Inquisitores etiam particulares, utpote à Sede Apostolica delegati, ob adversam valetudinem, vel absentiam aliamque legitimam causam possunt constituere Vicarios, etiam Generales, qui ad tempus vel beneplacitum eorum hoc munus exercent, vel plenè etiam cum potestate proferendi sententiam definitivam; vel cum restrictione aliqua, illòsque iterum pro libitu deponere. Idque speciale est in his Inquisitoribus ob favorem fidei. Ita sumitur, vel potiùs supponitur ex C. ne aliq. c. ut commissi. tr. 2. in 6. Clem. 1. eod. §. porro. & ita tenent Azor. l. c. c. 8. q. 10. Farin. q. 186. n. 29. Mol. cit. d. 28. n. 8. Castrop. n. 12. alique apud illum, qui tamen addit, Inquisitores nunquam debere talibus suis Vicariis seu Commissariis pro sententiis ferendis, præsertim contra re lapsos & impœnitentes, committere vices suas; eò quòd, dum de vita hominis agitur, altiore examine, quàm quòd per Vicarium peragitur, opus sit. De cætero hi commissarii seu subdelegati etiam universales, & cum potestate proferendi sententiam definitivam, non possunt vices alerius, neque in totum, neque in partem subdelegare, ne detur processus in infinitum; cum non sit ratio, cur, si subdelegatus subdelegare possit, hic secundus subdelegatus de-

nno non possit alium subdelegare, & ita gl. in c. cum causam. de delegat. v. delegatus. & communi Abb. Alex. Jo. And. Pegna l. c. q. 15. comment. 64. Mol. Azor. ll. cu. Castrop. n. 13.

12. Resp. Septimò : conceditur Inquisitoribus per c. commissi. h. t. in 6. potestas advocandi quos libet peritos, ut eis assistant in consilio præbendo & ferendis sententiis.

Quæst. 185. An, qualiter & quando, dum in diocesi constituti sunt Inquisitores, hi in causis hæresis simul cum Episcopis Diocesanis, vel separatim ab iis, procedere possint aut debeant, vel etiam, dum plures in provincia Inquisitores, quilibet eorum sine alio procedere possit?

1. Resp. Ad primum : de hoc statui plura in diversis textibus juris, & primò quidem c. per hoc. h. t. in 6. ita statuitur : Per hoc, quòd negotium hæretica pravitate alicui vel aliquibus ab Apostolica Sede generaliter in aliqua provincia, civitate vel diocesi delegatur, nihil diocesanis Episcopis derogatur, quin & ipsi auctoritate ordinaria vel delegata, si eam habeant, procedere valeant. Verùm, ut dictum inquisitionis officium efficacius, melius utriusque procedat, possunt Episcopi ipsi & Inquisitores de eodem factò inquirere, & cognoscere conjunctim vel divisim, & si divisim processerunt, tenentur sibi invicem communicare processus, ut veritas melius inveniri possit, & nisi in hoc casu Inquisitores in sententia prolata diocesanis, vel contra hi illis judicaverint deferendum per utrosque sententia proferatur, in qua proferenda si non conveniant, per utrosque negotium sufficienter instructum ad Sedem Apostolicam deferatur, sive autem ordinaria, sive delegata potestate procedatur ab Episcopis, solum in procedendo modum observare debent, quem Inquisitores per jura communia, vel per speciales commissiones seu ordinationes Sedis Apostolica (et si corpori Juris Canonici non sint insertæ, dummodò constitutionibus canonicis non sint contrariæ, ut gl. fin. hic) possunt ac debent observare. Ex quibus jam inferitur, quòd jurisdictione generaliter delegata Inquisitoribus ideo non præjudicet jurisdictioni Episcopis, quia censetur concessa illis cumulativè non privativè, ac ita Episcopus adhuc procedere possit contra hæreticos subditos potestate ordinaria, & ex delegata contra exemptos, Franc. in cit. c. per hoc. n. 2. Farin. l. c. n. 58. secus verò sit, si delegatio Inquisitori sit specialiter & restrictè ad certas personas certasque causas facta; per talem enim specialem commissionem derogatum censetur jurisdictioni ordinariæ Episcoporum quò ad illas personas & causas; quin & generaliter delegatæ potestati aliorum Inquisitorum. Franc. n. 3. Farin. n. 59. Pirh. h. t. n. 145. Notandum præterea, quòd ad communicacionem processus, pro ut recitabitur pro declaratione cit. c. per hoc. in Extrav. ex eo. 1. h. t. inter commun. quòd hi processus etsi communicandi, dum Episcopus & Inquisitor procedunt seorsim, non tamen, communicandi, quando Episcopus vel Inquisitor tantùm procedit, dum autem uterque procedit, processus utriusque communicandi in fine, quando nihil restat quàm sententia proferenda, nisi fortè alter eorum procedere nequit, nisi visis actis alerius, notandum ulterius ex Clem. multorum. 1. §. propter quod. h. t. quòd ad prolacionem sententiæ contra hæreticos, quòd, dum Episcopus & Inquisitor, sive di-

livim,

vifum, five conjunctim procedunt, etfi unus sine altero procedere nequeat ad sententiam definitivam condemnatoriam hæretici, poffit tamen unus sine altero procedere ad sententiam definitivam, per quam reus omnino abfolvatur, quia delictum non probatur; vel ad interlocutoriam, habentem vim definitivæ per quam reus abfolvatur à tortura vel alia pœna; Arg. cit. Clem. 1. ubi cum folum dicitur, unum eorum sine alio non poffe ferre sententiam condemnatoriam contra hæreticos, videtur permitti, ut unus sine alio ferre poffit sententiam abfolutoriam feu pro hæreticis, ita tenent gl. in cit. Clem. 5. propter quod. v. contra eos. Clar. §. hærefis. n. 5. Mol. cit. d. 28. n. 15. Farin. cit. q. 186. n. 60. Azor. cit. c. 28. q. 16. apud Pirh. n. 150. dicentes, hanc sententiam ftando juri communi effe communiorem & probabiliorem. Pirh. tamen ipfe oppofitam sententiam juftiorem, æquiorẽ & magis receptam pronunciat; eò quod licet textus cit. Clem. loquatur folum expreffè de fententia condemnatoria, eo ipfo tamen, quod communicatio proceffuum inter utroque præcedat fententiam, ut examinetur, utrum reus abfolvendus, an condemnandus fit, tacitè etiam requiritur, ut reus non abfolvatur ab uno folum Judice sine alio, ficut non poffit condemnari ab uno folo, fimiliter juxta cit. Clem. 5. propter quod, tamen, dum Epifcopus & Inquifitor fimul procedunt, unus sine alio hæreticum inquirere, citare, capere, incarcerare, vincire poffit; non tamen unus sine alio illum in durum arcemque carcerem, qui magis pro pœna quam cuftodia fit, compingere poffit. gl. ibid. v. ipfo jure. Farin. n. 62. & 67. Pirh. h. l. c. Notandum item quod ad citationem, quod fi citetur idem eodem tempore ab Inquifitore & Epifcopo, procedente ex delegatione Papæ, quia citatus exemptus eft ab ejus jurisdictione ordinaria, citatus comparere poffit coram quo maluerit. Farin. n. 95. fi tamen citatus tanquam fubditus Epifcopi poteflate illius ordinaria, comparere potius debet coram Inquifitore; quia jurisdicção delegata à Papa Inquifitori major eft poteflate ordinaria Epifcopi. Azor. l. c. q. 8. Farin. l. c. n. 87. & feq. Pirh. n. 152.

2. Relp. Ad fecundum: idem de pluribus Inquifitoribus in eadem provincia dicendum, quod dictum de Epifcopo & Inquifitore in eadem dicecefi, juxta c. ut officium. h. t. in 6. Unde, ut jam dictum, fi Papa contra aliquem vel aliquos fpecialiter & expreffè designaffet Inquifitorem, reliqui Inquifitores generaliter designati nullatenus de tali caufa cognoscere poffent, etiam fi cognoscere incepiſſent; quia illa delegatione facta cenfetur Pontifex illam caufam fibi & illi fpecialiter delegato advocare, & conſequenter aliis potefatem de ea cognofcendi interdiceret. Pegna. l. c. q. 46. comm. 45. verſ. fed obiter. Molin. l. c. n. 9. Farin. n. 25. Caftrop. l. c. n. 15. Arg. c. ut noſtrum. de appell. & C. ſtudiſti. de off. delegat. Unde ut Caftrop. cum Mol. l. c. fi Inquifitor ille fpecialiter deputatus obeat, aut alia caufa iſta illius jurisdicção deficeret, non poterunt Inquifitores generaliter deputati, neque Epifcopus de iſta caufa cognofcere, quia jam fuit Pontifici advocata, & ab eorum jurisdicçãoe fublata, & fi hic Inquifitor fpecialis ad illius cognitionem indigeat informationibus & depositombus factis apud alios Inquifitores, à quibus dicta caufa capta cognofci, poterit illos compellere ad eas fibi exhibendas, juxta C. ut commiſſi. h. t. in 6. verſ. nec non. Farin. Mol. Caftrop. l. c. Scacc. de jud. c. 67. num. 10. modeſtè tamen & amicabilem primò

expetendæ, aliàs inconſultò Papæ non extorquendæ.

Quæſt. 186. Qualiter exſpiret officium Inquifitoris hæreticæ pravitatis, & qualiter Inquifitor revocari poſſit?

1. Relp. Ad primum: officium Inquifitoris abſolutè commiſſum non exſpirat morte committentis, etiam re integra; pro ut expreffè ftatuitur in c. ne aliquis. h. t. in 6. dum ibi dicitur: præſenti declaramus edito, ipſum officium inquifitionis, non folum quò ad negotia vivente mandato incepta, fed etiam quò ad integra, & non capta, & quod plus eſt, quantum quò ad ea, que tunc non emerſerant, in favorem fidei poſt committentis obitum perdurare &c. quemadmodum officium Legati non exſpirat re integra, mortuo Papæ juxta c. 2. de off. Legat. in 6. dum aliàs poteftas delegatorum ad caufas cognofcendas re adhuc integra morte mandantis exſpirat, juxta c. relatum. c. gratum, c. licet. de off. jud. deleg. Intelligendumque hoc ipſum, non tantum de officio Inquifitorum immediatè à Papa deputatorum, fed etiam conſtitutorum à Congregatione Cardinalium S. Officii, aliisque potefatem conſtituendi Inquifitores inferiores habentibus; cum hi omnes à Pontifice denominati cenſentur Azor. p. 1. inſt. mor. c. 28. q. 7. Farin. l. c. q. 186. n. 20. Pegna p. 3. directior. q. 7. & 8. comment. 38. & 57. Caftrop. l. c. n. 16. Pirh. h. t. n. 153. quod ipſum etfi limitent Jo. And. in cit. C. ne aliquis. gl. 1. Gemin. n. 4. Franc. n. 2. Sylv. v. hærefis. §. 2. n. 3. Decian. præll. crim. l. 5. c. 20. n. 8. quos ſequi videtur Farin. q. 185. n. 22. Arg. c. ſi gratioſè. de reſcrip. in 6. ubi delegati ad beneplacitum Sedis non finiuntur morte delegantis; ſecus ſi ad beneplacitum Romani Pontificis &c. ut procedat, ſi talis Inquifitor datus fit ſimpliciter, vel etiam ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ; non verò, ſi datus cum clauſula: Ad beneplacitum Pontificis, in quo poſteriore caſu re adhuc integra exſpirare volunt officium Inquifitoris per mortem Pontificis. Veriùs tamen ſentire videntur Penia l. c. comment. 56. Verſ. ſed ut Azor. Caftrop. n. 17. Azor. Pirh. l. c. cit. officium Inquifitoris per mortem Papæ delegantis non exſpirare, quomodocunque is fit conſtitutus, five ſimpliciter, five cum clauſula: ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ, vel etiam Romani Pontificis, niſi in literis delegationis contrarium expreffum fuerit; cum ob ſingularem fidei favorem, pro quo temper conceſſa cenſetur Inquifitoribus jurisdicção contra hæreticos, ne caſus eveniat, in quo vel non poſſit inquiri in eos, vel ne eorum puniſio diutiùs impediatur, aut omnino omittatur. Azor. Caftrop. Pirh. l. c. cit.

2. Relp. Ad fecundum: officium ſeu jurisdicçãoem quorumcunque Inquifitorum revocari poſſe à Pontifice extra dubium eſt. Sed & olim, dum à Generalibus Provincialibus aliis Miniſtris Ordinum S. Dominici & S. Franciſci eligebantur, ab iisdem quoque, dum videbatur, removeri poterant, poteflate etiam ad hoc, ſicut ad eligendum iis à Pontifice conceſſa, ut conſtat ex privilegiis illis Ordinibus conceſſis, & ex conſtitutionibus Innoc. & Clem. IV. utraque incipiente: Licet ex omnibus, hodie tamen non eliguntur amplius ab iis, ſed à Cardinalibus univerſali Inquifitori præſidentibus, aut alicubi ab Inquifitore generali; & hi ſoli à ſe electos poterunt de loco in locum transferre, aut ab officio proſus amovere, pro ut viſum fuerit expedire, ita cum Penia q. 9.

comment.